

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

De Baptismo Et Confirmatione - Dvobus Libris Explicata

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XVIII. Sola memoria Baptismi non posse dimitti peccata, quæ fiunt post
Baptismum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53934](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53934)

Kemnitius fatetur, neque dici poterat Circumcisionis promissio insufficientis, cur non poterunt Christiani vouere aliquid, etiamsi in Baptismo promiserint, se vniuersam Dei legem seruaturos? aut cur dicitur Baptismi promissio insufficientis? Atque hæc hoc loco sufficiant: nam devotis accuratè differuimus in disputatione de Monachis.

CAPVT XVIII.

Sola memoria Baptismi non posse dimitti peccata, quæ sunt post Baptismum.

VINTA propositio: Non potest fieri, ut sola memoria, & fide suscepti Baptismi peccata remittantur, quæ post Baptismum fiunt, sed necessarium est Pœnitentiæ Sacramentum. Hæc habetur in 10. canone Concilij Tridentini, estque aduersus Lutherum libro de captiuitate Babylon. cap. de Baptismo. Caluinum lib. 4. Instit. cap. 15. §. 3. & 4. & in Antidoto Cœcilij, & Kemnitium in censura huius can. 10.

Est autem PRIMO notandum, quæ sit ipsorum, & quæ Ecclesiæ sententia de hac re. Illi igitur PRIMO docent, Baptismum non aliter iustificare, nisi subiiciendo ante oculos promissionem, & eo modo excitando fidem, quæ sola iustificat. SECUNDO, inde colligunt, cum quis peccat post Baptismum, posse per memoriam Baptismi iterum redire ad gratiã ipsam Baptismi. Nam sicut ipse Baptismus subiicit ante oculos promissionem, ita etiam facit memoria, & cogitatio Baptismi: proinde ipsa etiam memoria excitat fidem, & eodem modo iustificat. Id quod etiam in aliis rebus videmus: nam si quis, visa insigni imagine crucifixi, mouetur ad amorem Christi crucifixi, certè etiam postea cum imaginem non videt, si mente recogitet, & recorderetur eam speciem, mouebitur. TERTIO, inde rursus colligunt Sacramentum Pœnitentiæ nihil esse aliud, nisi ipsum Baptismum memoria, & fide repetitum. Et sicut post Baptismum non remanet vlla satisfactio, nec sunt necessariæ indulgentiæ, nec Purgatorium post hanc vitam; ita existimant post Pœnitentiã, id est, post memoriam Baptismi nullam superesse satisfactionem, &c. QUARTO,

inde colligunt non rectè dixisse Hieronymum in cap. 3. *Malice*, & in epistol. ad Demetriadem, & ante eum Tertullianum in libro de Pœnitentia, Pœnitentiam esse secundam tabulam post naufragium. Nam Baptismi nauis nunquam frangitur, sed qui peccant, ab illa nauis excidunt, vnde non est opus, cum resipiscunt, vt quærant aliquam tabulam, sed redire possunt ad ipsam nauim, quæ integra, & incolumis eos expectat. Hæc est ipsorum sententia, & certè satis delicata, & mollis, vt Epicuro quidem meritò displicere queat.

At verò Catholici longè aliter docent. **PRIMUM** enim affirmant Baptismo remitti peccata ex opere operato, id est, vi Sacramenti, vt antea ostendimus. **SECUNDO**, inde colligunt Baptismi efficaciam non se extendere ad futurum, sed solum ad præteritum: remittit enim peccata antea cõmissa, & nondum dimissa, id est, ea quæ inuenit in homine, quando resipit & suscipitur. Memoria autem Baptismi utilis quidem est ad agendas Deo gratias, & vt sit quasi frænun ad non peccandum, sed nullo modo sufficit ad iustificationem. **TERTIO**, inde colligunt, amissam gratiam Baptismi, non posse iterum recuperari per Baptismum, sed quærendum esse aliud remedium magis arduum, & difficile, id est, Sacramentum Pœnitentiæ post quod remanet luenda temporalis pœna pro satisfactione, & inde consequitur utilitas Indulgentiarum, Purgatorij locus, &c. **QUARTO**, inde colligunt rectissimè dictum esse à Patribus, Pœnitentiam post Baptismum esse secundam tabulam post naufragiũ, quia non redeunt, qui pœnitentiam agunt, ad nauim Baptismi, sed magno cum labore nauigant, vt ijs, qui recepta tabula post naufragium, in ea vehuntur.

NOTA SECUNDO, Kemnitium in Examine can. 10. peccata exponere eum canonem, & Catholicorum sententiam. Nam pag. 229. dicit, Catholicos asserere, non posse hominem etiam per veram pœnitentiam redire ad gratiam Baptismi, & fœdus, quod Deus nobiscum in Baptismo pepigit. At non hoc Catholici dicunt: Fatentur enim posse hominem redire per veram pœnitentiam ad gratiam, ad fœdus nobiscum in Baptismo, id est, vt iterum simus filij Dei per gratiam, sed negamus id fieri per eadem instrumenta fœderis, id est, per Baptismum, aut eius memoriam, sed per aliud Sacramentum. Nam etiam si, vt plurimũ non ita deleantur peccata per Sacramentum

eramentum Pœnitentiæ, vt non remaneat aliqua pœna temporalis luenda, tamen potest tanta esse pœnitentia, vt planè deleat omnem pœnam; & sic reditur ad gratiam omninò similem ei, quæ in Baptismo habita est.

Ibidem Kemnitius dicit, Catholicos cùm peccant post Baptismum, niti propria contritione, & satisfactione, vt redeant ad gratiam. Sed hoc etiam falsò dictum est. Nitimur enim gratia Dei, Christi meritis, & virtute, atque efficacia Sacramenti, non propria cõtritione; licet contritione, vt dispositionem requiramus: sicut etiam cùm baptizamur, requirimus fidem, & pœnitentiam, & tamen non iis nitimur, vt causis iustificationis, sed Dei gratia, Christi meritis, & Sacramenti efficacia.

Deinde pag. 235. & 236. Kemnitius dicit, Concilium non fuisse ausum expressè damnare Lutheri sententiam, quia metuebat iudicium piarum aurium in tanta luce Euangelij, id eam deprauasse, ac sic deprauatam damnasse. Deprauasse autem ostendit, quia Concilium anathema dicit illis, qui docent peccata, quæ post Baptismum committuntur, sola recordatione suscepti Baptismi dimitti; hoc est, qui sine pœnitentia in sceleribus perseverant, & pergunt; illis si tantùm perfunctoriè, & historicè recordentur; se aliquando baptizatos esse, tali recordatione peccata dimitti: & addit hanc sententiam verè Epicuream etiam à suis sonora voce damnari. At bonus Kemnitius, dum vult ostendere à Concilio deprauatam sententiam Lutheri, deprauat ipse Concilij sententiam, & quidem tam manifesto mendacio, vt mirum sit. Nam Concilium in illo ipso 10. canone, quem Kemnitius iisdem verbis descripsit in suo Examine, non dicit, sola recordatione Baptismi; eaque perfunctoria, & historica dimitti peccata apud Lutheranos: sed dicit, sola memoria, & fide Baptismi. Vbi Concilium addit fidem (quam Kemnitius semper omittit, cùm canonem exagitat) & non addit historicam, aut perfunctoriam, quæ de suo Kemnitius addidit. Itaque Kemnitius partim detrahendo, partim addendo, deprauauit canonem Concilij. Concilium autem paucis verbis pro more aliorum canonum simpliciter comprehendit Lutheri sententiam, eamque disertè, & apertè damnauit.

NOTA TERTIO probationem accuratam veritatis Catholicæ, & refutationem erroris Lutheranorum, non esse huius loci, sed ad disputationem de Pœnitentia spectare; hic verò solum brevissimè probandum esse, non posse ad novum Baptismi redire eos, qui peccant post Baptismum, sed indigere alio remedio. PRIMVM igitur id probatur ex Apostolo, Hebr. 9. *Impossibile est eos qui sunt illuminati, iterum renouari ad pœnitentiam.* Vbi Apostolus non vult dicere, non posse lapsos redire ad pœnitentiã vllò modo; iste enim est error Nouatianorum, quem nec aduersarij probât; sed vult dicere, non posse renouari ad pœnitentiã, quomodo renouantur, qui baptizantur. Ita enim exponunt Ambrosius, Chrysostomus, & alij interpretes; & eandem expositionem admittit Kemnitius in Examine sequentis canonis, pag. 240. & idem patet ex verbis, *illuminati, & renouari, & crucifigentes Filium Dei,* quæ sunt propria Baptismi, in quo illuminamur, & renouamur, & Christi mortem imitamur.

DICIT aliquis fortasse pro Kemnitio: Hic locus probat non posse iterari Baptismum; at non probat non posse hominem redire ad reconciliationem per memoriam Baptismi: immò verò hic locus id potissimum probat. Nam aduersarij, & si nolint repeti asperisionem aquæ, tamen repeti volunt Baptismi efficaciam, ita vt verè per Baptismum remittantur peccata postea facta, & remittantur eadem facilitate, & eadem perfectione, ac plenitudine sicut antea, vt non sit vllò modo secunda reconciliatio laboriosior, quam prima. At hoc ipsum est, quod Apostolus negat. Nam in primis ideò noluit dicere impossibile esse iterum baptizari, sed impossibile esse iterum renouari ad pœnitentiã, scilicet Baptismalem. Præterea propositum Apostoli est, deterrere homines baptizatos a peccatis, quos ea ratione deterret, quia non poterunt amplius eadem facilitate reconciliari. At secundum Lutheranos eadem facilitas est, immò etiam maior in secunda reconciliatione, quam in prima: *facilius enim est recordari, & cogitare Baptismum, quam reipsa baptizari.*

SECUNDO idem probatur ex testimoniis Patrum, qui semper peccantibus post Baptismum, imposuerunt grauissimos labores, antequam eos reconciliarent, vt patet ex Cyrillano in sermone de lapsis, & ex alijs, quos nominare non est opus, cum

cum Calvinus lib. 3. Institut. cap. 4. §. 38. dicat, omnes ferè veteres, quorum libri exstant, aut in hac parte lapsos, aut nimis asperè, & durè loquutos. Vbi apertè confitetur veteres Patres, & quidem ferè omnes non fuisse in ea sententia, vt esset æquè facilis reconciliatio in Baptismo, & post Baptismum.

TERTIO idem patet ratione. Nulla enim æquitas patitur, vt æquè facilem viam habeant ad gratiam Dei, qui peccant ante Baptismum, & qui post Baptismum; cum illi Deum ignorarent, isti nossent: illi non haberent gratiam, isti haberet. Nam etli Catechumeni ante Baptismum Deum per fidem nouerunt, sæpe etiam charitate flagrant: tamen hæc omnia ad gratiam Baptismi pertinent. Nam & Catechismi doctrina, dispositio ad Baptismum est; & gratia illa, atque charitas, quæ interdum in Catechumenis reperitur, ex voto Baptismi procedit. Sed diluamus etiam breuiter ipsorum obiecta.

PRIMUM argumentum Lutheri sumitur ex illa promissione, Marci ultimo: *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit.* hæc enim promissio semper manet, & semper est vera. Quare, qui peccando à fide, & à Baptismi fœdere recessit, si iterum incipiat credere, & amplecti fœdus Baptismi sui, certè saluus erit. Confirmat Lutherus, quia hoc modo in Testamento veteri Iudæi, quando redibant ad pœnitentiam, vt reconciliarentur Deo, ad memoriam reuocabant exitum de Ægypto.

RESPONDEO, argumentum nihil concludere: quia licet veritas promissionis sit perpetua, tamen conditionata est, non absoluta. Alioqui omnes Apostatæ saluarentur: de illis enim verum est dicere; Crediderunt, & baptizati sunt. Itaque intelligitur conditio, Si permanserit in fide, & fœdere Baptismi, saluus erit: quòd si non permanserit, non saluabitur hoc remedio, sed aliud querere debet. Qui enim semel excidit per peccatum mortale à fœdere Baptismi, non potest iterum ad illud redire: non enim reditur ad fœdus Baptismi per solam cogitationem, seu memoriam Baptismi. Reipsa autem baptizari, quòd esset verè redire ad fœdus Baptismi, nullo modo licet. Et patet id exemplo fidei, & aliarum rerum: non enim redire dicitur ad fidem, qui cogitat se aliquando credidisse, sed qui iterum actu incipit credere. Confirmatio autem illa de
exitu

exitu ab Ægypto, nihil etiam probat: non enim commemorabant exitum illum, quasi ea commemoratione peccata purgarentur, sed ut commemorato tam insigni beneficio, arguerent ipsi suam erga Deum ingratitude, & eo modo se ad pœnitentiam prouocarent: quod commodum nobis quoque adferre Baptismum non negamus. ADDE, quòd si vera esset Lutheri sententia, debuissent Iudæi commemorare prius Circumcisionem, quæ erat illis pro Baptismo, quàm exitum de Ægypto.

SECUNDO argumentum Kemnitij est. Scripturæ cum de Baptismi effectu loquuntur, modò cum describunt per tempus præteritum, modò per futurum, modò etiam per præsens, igitur Baptismus vim habet purgandi omnia peccata præterita, præsentia, & futura. Antecedens probat; Nam Tit. 3. dicitur in præterito: *Saluos nos fecit per lauacrum regenerationis.* Marc. ult. dicitur in futuro: *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit.* I. Petr. 3. dicitur in præsentia: *Saluos nos facit Baptisma.* & Ephes. 5. *Mundans eam lauacro aquæ.* De quo loco AUGUSTINVS libro I. de nuptiis, & concupiscentia, cap. 33. sic loquitur: *Quod Paulus ait; Mundans eam lauacro aquæ, sic accipiendum est, ut eodem lauacro regenerationis, & verbo sanctificationis, omnia prorsus mala hominum regenerantium mundentur, atque sanentur, non solum præterita peccata, quæ omnia nunc remittuntur in Baptismo, sed etiam quæ posterius humana ignorantia, vel infirmitate contrahuntur; non ut Baptismus, quoties peccatur, toties repetatur; sed quia ipso, quod semel datum est, fit, ut non solum antea, verùm etiam postea quorumlibet peccatorum remissa fidelibus impetretur.* Denique addit Kemnitius id totum clarissimè explicari, Rom. 6.

RESPONDEO, nullum esse Scripturæ locum, quo probari possit, Baptismo deleri peccata futura, aut etiam præsentia, id est, quæ in præsentia committimus nos, qui iam dudum baptizati sumus, quæ quidem respectu Baptismi, futura dici possunt. Quod autem obijcitur ex Marc. ult. *Saluus erit,* vel accipitur de salute in re, id est, de ipsa gloria sempiterna; & cæ, non dubium est, futuram esse, sed ea non est effectus, sed finis Baptismi, Nos autem de effectu disserimus; effectus enim Baptismi est remissio peccatorum præteritorum, finis autem iusta beata

ta beata futura, iuxta illud Apostoli Rom. 6. *Nunc verò liberati à peccato, serui autem facti Deo, habetis fructū vestrum in sanctificationem, finem verò vitam eternam: vel, accipitur de salute in spe, id est, de ipsa gratia iustificationis; & eam certum est mox consequi ad Baptismum; proinde esse quidem futuram respectu Baptismi, sed peccatorum præteritorum, non futurorum. Quemadmodum qui dicit; si tale pharmacum acceperis, curaberis; indicat curationem sequuturam post medicinam, sed eam curationem esse morbi antea contracti, non postea contrahendi.*

Quod verò obiicitur ex i. Pet. 3. *Saluos facit Baptisma, non est ad rem; nam Petrus cum loquitur de tempore præsentis, non comparat Baptismum cum peccatis, sed tempus Christi cum tempore Noë, ac dicit; quòd sicut tempore Noë diluuiū saluos fecit octo homines per arcam, ita nunc tempore Christi saluat Baptismus credentes, &c.*

Quod obiicitur ex cap. 5. ad Ephes. *Mundans eam, facile explicatur. Nam illud (mundans) non refertur ad singulos homines, sed varios, qui vnā constituunt Ecclesiam. Christus enim quotidie mūdāt Ecclesiam lauacro aque, quia quotidie baptizantur aliqui; omnes tamē cum baptizantur, mundantur à peccatis præteritis, non futuris. Quod si quis referat ad singulos homines, tum dicendum est, Baptismo purgari peccata futura, non immediatè, sed mediatè; quia videlicet, qui baptizatus est, per gratiam quam in Baptismo accipit, impetrat veniam peccatorum venialium, quæ postea facit, si eam petat; & præterea per Baptismi characterem ius habet ad Sacramentum Pœnitentiæ, quo peccata etiam mortalia purgantur, quod Sacramentum percipere non possunt, qui Baptismo carent. Et hoc est, quod A V G U S T I N U S dicit eo loco, què citat Kemnitius. Solū enim Augustinus dicit, Baptismo peccata futura purgari aliquo modo, quia sine percepto Baptismo, nihil profunt cetera, quæ fiunt ad peccatum purgandum, vt Pœnitentia, Eleemosynæ, Ieiunia, &c. Quid enim, inquit, prodesset, vel ante Baptismum Pœnitentia, nisi Baptismus sequeretur, vel postea nisi præcederet? Vnde idem Augustinus, cum loquitur de immediato, & proprio effectu Baptismi, disertè contrarium scribit, vt in epist. 23. ad Bonifacium: *Semel acceptam paruulus Christi gratiam, non amittit,**

rit, nisi propria impietate, si ætatis accessu tam malus euaserit; tunc enim etiam proprie incipiet habere peccata, quæ non regeneratione auferantur, sed alia curatione sanentur.

Quod denique obiicitur ex cap. 6. ad Rom nihil momenti habet. Nam Apostolus in eo cap. non docet quomodo mittantur peccata post Baptismum, sed quomodo cauendeant: dicit enim per Baptismum hominem mori peccato, & deinceps uiuat Deo; proinde hominem semel renatū in Christo debere omni diligentia cauere, ne iterum inquinetur, & moriatur. Sed quid hæc ad rem de qua agimus?

3. TERTIVM argumentum est eiusdem Kemnitij. Fœdus Dei cum homine perpetuum est, Isaia 54. *In misericordia sempiterna misertus sum tui.* Rom. 3. *Nunquid illorum incredulitas fidem Dei euacuauit?* 2. Tim. 2. *Si non credimus, ille fidelis permanet, negare seipsum non potest.* Hieron. 3. *Tu autem fornicata es cum amatoribus multis, tamen reuere te ad me, dicit Dominus.* Ergo fœdus nobiscum initum in Baptismo nunquã ita frangitur, quin possimus ad illud redire, illudque renouare. Et confirmat, quia Paulus Galat. 3. & 1. Corinth. 10. lapsos post Baptismum reuocat ad promissionem gratiæ Baptismi. Denique addit, ipsam naturam eius promissionis hoc ostendere. Nam promissio Baptismi est: *Vt iustificati gratia Christi heredes simus vitæ æternæ,* Tit. 3. Hæc autem est generalis ratio iustificationis, post quemcunque lapsum; ergo semper iustificamur per Baptismum.

RESPONDEO, Kemnitium siue vlla verecundia ludere in Scripturis, earumque testimoniis abuti. Nam locus Isaia 54. continet promissionem absolutam, nimirum de fouenda perpetuò Ecclesia; ista enim promissio a nulla conditione pendet. Est enim Matrimonium inter Christum & Ecclesiam planè indissolubile. Similiter locus Rom. 3. continet absolutam promissionem de mittendo Messia in mundum. At promissio Baptismi non est absoluta, sed conditionata, vt patet, quia includit conditionem fidei, perseuerantiæ, &c. Locus autem 2. Tim. 2. pro nobis est. Cùm enim Paulus dicit: *Si non credimus, ille fidelis permanet, negare seipsum non potest,* significat Deum ita esse fidelem, quia facit quod promisit, dum iustos præmio, impios pœna afficit. Vnde promisit: *Si iustine-*
mu,

mus, et conuiuemus; si negauerimus, ille negabit nos. vbi vides promissionem conditionatam. Locus Hierem. 3. docet, Deum recipere homines ad gratiam, si redeant; sed non docet recipere eodem modo, & per eadem instrumenta, quibus antea recepit. Locus Galat. 3. nihil facit ad rem. Nam Paulus non docet eo loco, quomodo iustificentur impij lapsi post Baptismum, vt Kemnitius fingit, sed docet homines nō iustificari Circumcisione, aliisque operibus legis, sed per fidem Christi; id quod probat, quia qui baptizantur, Christum induunt. Locus autem 1. Corinth. 12. ne vlla quidem specie ad rem presentem facit. Solū enim Paulus dicit esse nos omnes vnum corpus, quia in vno spiritu baptizati sumus: nec aliquid addit de lapsis iustificandis post Baptismum. Denique argumentum ex natura promissionis Baptismi, est ineptum sophisma. Et si enim Baptismus promittat salutem per Christum; & quicūque post quemcūque lapsum iustificatur, per Christum iustificetur; non tamen inde sequitur, eos iustificari per Baptismum, qui post Baptismum lapsi sunt. Nam latius patet iustificari per Christum, quā iustificari in Baptismo per Christum. Nam etiam Sacramentum Pœnitentiæ, & Eucharistiæ, & cetera promittunt salutem per Christum.

QVARTVM argumentum est Caluini lib. 4. Instit. cap. 15. §. 3. In Baptismo communicatur nobis Christi puritas. Sed ea semper viget, nec vllis maculis opprimitur; igitur semper manet virtus Baptismi nobis semel collati, & semper ad eam redire possumus, & per eam iustificari. Confirmat ex Patribus, qui reprehēdunt eos, qui differunt Baptismum vsque ad mortem. Multi enim olim hoc errore decepti, quōd Baptismus non purget, nisi præterita peccata, nolebant baptizari, nisi in fine vitæ, quando non amplius erant peccaturi. Sed Patres arguunt eiusmodi errorem; proinde credebant Baptismo purgari peccata omnia, etiam futura.

RESPONDEO, argumentum Caluini niti falso fundamento, quōd videlicet iustificemur ipsa Christi iustitia nobis imputata. Illa enim verè semper viget, nec vllis maculis opprimitur: sed falsum est, ea nos iustificari formaliter. Nos enim iustificamur propria, & nobis inhærente iustitia, quæ planè non viget, & maculis obruitur, & aboletur, cū peccamus. Ad confirmationem respondeo, eam pro nobis facere. Nam
si Pa-

si Patres credidissent id, quod credit Calvinus, quando reprehendebant eos qui Baptisma differebant, istam causam reddidissent, quod Baptismus lauet etiam peccata futura: nihil enim potuit adferri efficacius. At nullus veterum istam reddidit, sed alias quasdam, ut patet ex Basilio in orat. 13. de exhortatione ad Baptismum, & Nazianzeno orat in sanctum lazarum, & Crisostomo homil. 1. in Acta, qui hortantur ad differendum Baptismum, tum ob periculum, & incertitudinem mortis, tum ob multa bona, quæ secum adfert Baptismus.

*Q*UINTVM argumentum est Caluini ibidem, §. 4. Potestas clauium non potest separari à Baptismo; ergo qui post Baptismum lapsi, virtute clauium reconciliantur, per Baptismum reconciliantur. Antecedens probat; Nam potestas clauium non exercetur sine prædicatione Euangelij, qua annunciamus impios mundari Christi sanguine: signum autem, & testimonium sanguinis Christi effusi, est Baptismus; ergo potestas clauium non exercetur sine Baptismo.

*R*ESPONDEO; Si argumentum aliquid valeret, efficeret etiam nullum reconciliari, nisi per Eucharistiam, aut eius memoriam: nam Eucharistia est etiam signum, & testimonium sanguinis Christi effusi. Sed argumentum nihil concludit, tum quia falsum est, clauium potestatem non exerceri sine prædicatione Euangelij, tum etiam quia latius patet mundari impios Christi sanguine, quam mundari per Baptismum. Siquidem Christi sanguis est, qui semper mundat, sed is per varia instrumenta applicatur; aliquando quidem per Baptismum, aliquando per alia Sacramenta, aliquando sine Sacramentis per fidem, & veram conuersionem; aliquando per martyrium, ut supra dictum est.

